

Olsztyn, 29 listopada 2024 r.

WOPN.070.191.2024.PJ

**Wójtowie Gmin, Burmistrzowie i Prezydenci Miast
Starostowie Powiatów
Wojewódzki Konserwator Zabytków w Olsztynie
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
Oddział w Olsztynie
Zarządy Dróg Wojewódzkich w Olsztynie
Zarządy Dróg Powiatowych**

W związku z zaistniałą w ostatnich dniach we Wrocławiu sytuacją dotyczącą wycinki drzew, w których zimowały nietoperze i doprowadzeniem do śmierci kilkudziesięciu osobników zwierząt, w wyniku cięć piłą mechaniczną, zwracam uwagę na konieczność, przed planowanym wycięciem drzew, dokonania ich oględzin pod kątem występowania gatunków chronionych, takich jak nietoperze, wiewiórki oraz ptaki (w tym sowy), które mogą zajmować dziuple lub szczeliny w ich obrębie.

Ekspertyzy i oględziny wymagane przed wystąpieniem z wnioskiem o wydanie decyzji na usunięcie drzew wykonywane są często przed okresem jesiennym, co nie zwalnia podmiotów realizujących działania, z przestrzegania przepisów prawnych. Mogą się zdarzyć sytuacje (co potwierdziło zdarzenie opisane na wstępie), że pomimo iż oględziny wykonane w okresie letnim nie wskazały na obecności gatunków chronionych, to mogą one się jednak pojawić w okresie gdy są wycinane drzewa. Wskazane w art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) zapisy wskazujące na możliwość usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd z budek dla ptaków i ssaków oraz gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne, oprócz tego że dotyczą wyłącznie gniazd mogą być stosowane jedynie w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt. Nie uprawniają one do niszczenia siedlisk gatunków chronionych, ich zabijania, płoszenia oraz nieprzestrzegania innych zakazów obowiązujących w stosunku do zwierząt objętych ochroną gatunkową. W przypadku stwierdzenia ich obecności, nawet w przypadku posiadania już decyzji uprawniającej do usunięcia drzewa należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na wykonywanie czynności zabronionych w stosunku do zwierząt objętych ochroną gatunkową wynikające z art. 56 ww. ustawy o ochronie przyrody.

W sytuacjach, gdy usunięcie drzewa jest konieczne np. ze względów bezpieczeństwa w miastach, czy przy drogach, należy wcześniej przeprowadzić jego kontrolę. Konieczne jest sprawdzenie, czy drzewo nie jest zasiedlone przez chronione gatunki. Sytuacja ta dotyczy całego roku, gdyż nie tylko ptaki wykorzystują dziuple, mogą je

Spełniamy wymagania EMAS - zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn, tel. 89 537-21-00, fax: 89 527-04-23, sekretariat@olsztyn.rdos.gov.pl, gov.pl/web/rdos-olsztyn

zajmować także różne rzadkie owady (np. pachnica dębowa), a przede wszystkim ssaki takie jak wiewiórki i nietoperze.

Poniżej przedstawiam propozycję działania w przypadku konieczności usunięcia drzew w okresie jesienno-zimowym:

1. Należy poinformować firmy zajmujące się wycinką drzew w Państwa instytucjach, że może zdarzyć się obecność zwierząt podczas prowadzonych prac i zapoznać je z przedstawioną poniżej procedurą, opracowaną na podstawie doświadczeń Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”. Wskazane jest umieszczanie zapisów związanych z tą instrukcją w dokumentach przetargowych lub zawieranych umowach na realizację działań związanych z wycinką drzew.
2. Przed ścięciem drzewa należy sprawdzić, czy nie ma w nim widocznych dziupli i szczelin. Jeżeli zostały one stwierdzone to należy skontrolować ich zawartość, także przy użyciu endoskopu, pozwalającego na dokładne obejrzenie wnętrza małych i średniej wielkości szczelin i dziupli w drzewie. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych należy wstrzymać wszelkie prace i wystąpić o stosowne zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
3. Jeśli dokładne sprawdzenie potencjalnego schronienia nietoperzy nie jest możliwe, z uwagi na lokalizację dziupli lub szczelin albo zostało odkryte dopiero w trakcie prac, należy unikać cięcia piłą mechaniczną w miejscach, gdzie znajduje się dziupla lub otwarte szczeliny. Fragmentu ściętego pnia lub gałęzi z obecną dziuplą lub szczeliną nie należy zrzucić z wysokości na ziemię, a ostrożnie przemieścić je na grunt pod drzewem.
4. W razie stwierdzenia nietoperzy w ściętym fragmencie drzewa (np. słychać ich piszczenie, skrzeczenie (choć brak słyszanych dźwięków nie musi oznaczać braku nietoperzy w schronieniu), widać je przez otwór lub zaczynają wychodzić na zewnątrz), należy:
  - a) nietoperze przebywające poza dziuplą delikatnie schwytać przez grube rękawice lub szmatę i włożyć je do zamkniętego kartonu/pojemnika/pudełka lub płóciennego worka. Aby zwierzęta nie uciekły, karton lub pudełko zamknąć, a worek zawiązać. Z uwagi na biologię nietoperzy (hibernujące zwierzęta są bardzo niemrawe) ich schwytanie nie jest trudne. Dopiero po około 20 minutach (a czasami jeszcze później) zwierzęta rozgrzewają się w takim stopniu, aby mogły latać. Należy pamiętać, że nie wolno ich wypuszczać i uwalniać w miejscu wycinki drzew, zwłaszcza w okresie dziennym i gdy temperatura powietrza wynosi poniżej 10°C
  - b) dziuplę i szczeliny w leżącym pniu/gałęzi, w której wciąż mogą znajdować się nietoperze, należy zabezpieczyć, poprzez zatkanie ich „korkiem” z materiału (tkaniny) lub papieru tak, aby nietoperze nie mogły go wypchnąć ani obejść, jednak tak żeby nie odciąć zwierzętom dostępu powietrza
  - c) od razu po zdarzeniu należy niezwłocznie skontaktować się ze specjalistą chiropterologiem, jeżeli został ustanowiony nadzór przyrodniczy, oraz z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Olsztynie w celu ustalenia dalszego postępowania.

Zalecany powyżej schemat działania dotyczy także np. remontów i termomodernizacji budynków, podczas których zimujące lub odpoczywające w ciągu dnia (od wiosny do jesieni) nietoperze bywają odkrywane np. pod wymienianymi parapetami, w przewodach wentylacyjnych czy w szczelinach ścian. Znalezione podczas takich prac nietoperze należy zabezpieczyć i niezwłocznie skontaktować się ze Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz ze specjalistami – chiropterologami w ramach nadzoru przyrodniczego.

Jednocześnie informuję, że wszystkie gatunki nietoperzy oraz większość ptaków objęte są ścisłą ochroną gatunkową na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 października 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r.

poz. 2380). W stosunku do tych zwierząt obowiązują zakazy, w tym zakaz umyślnego zabijania, umyślnego płoszenia lub niepokojenia oraz niszczenia ich siedlisk będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji i żerowania.

Nadmieniam, że zgodnie z art. 131 ustawy o ochronie przyrody kto bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową podlega karze aresztu albo grzywny. Jednocześnie zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33 tej ustawy podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, a jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnym okrucieństwem podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Jednocześnie zwracam się z prośbą do organów samorządowych o przekazanie treści niniejszego pisma wspólnotom mieszkaniowym, spółdzielniom mieszkaniowym oraz zakładom budynków komunalnych.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie
Agata Moździerz
/podpis elektroniczny/

Otrzymują:

1. Urzędy Gmin / Urzędy Miast – *wszystkie za pośrednictwem ePUAP*
2. Starostwa Powiatowe
3. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie
4. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie
5. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie
6. Zarządy Dróg Powiatowych w województwie warmińsko-mazurskim